

: 38, : X, 14. 6019. . . .

Poštovana braćo,
evo još jednog broja Sirijusa.

Ovaj broj je karakterističan po tome što na početku dat isti tekst i na srpskom i na engleskom jeziku. Za ovo zadovoljstvo dugujemo posebnu zahvalnost aktuelnom sekretaru VNLS, bratu D. koji je ovaj rad pripremio i izlagao na "Inicijacijskim Susretima 2018" održanim prošle godine u Rumuniji. Nakon prilike da vidimo kako piše aktuelni sekretar VNLS, imamo priliku da pročitamo i šta je rekao aktuelni besednik VSS, brat B.U. Sledi tekst proistekao iz njegovog izlaganja povodom Praznika Reda prošle godine. U nastavku slede radovi za koje su zaslužna neka druga braća, a koji nimalo ne zaostaju po kvalitetu i dubini promišljanja u poređenju sa radovima zvaničnika naše obedijencije i jurisdikcije.

Svima koji budete čitali ovaj Sirijus,
srdačan pozdrav od braće I.S. i Č.V.

:

Mi nismo više u profanom svetu, ostavili smo naše metale izvan hrama.....2

We are no longer in the profane world, we must let our metals outside the temple 6

..... 11

Geneza simbolike dva stuba..... 13

..... 16

Pentagram 19

MI NISMO VIŠE U PROFANOM SVETU, OSTAVILI SMO NAŠE METALE IZVAN HRAMA

Ova tema uključuje razmatranja samih korena Škotskog reda, stavljaju i u centar svega kao duhovno biće, ali i duhovnost Škotskog reda i njegov univerzalni karakter. Masonerija uči ljude kako da sami shvate sebe, svoje okruženje, društvene okolnosti i civilizacijske odrednice. Tako se ličnim verovanjima i uverenjima ili utvrđuju ili menjaju, a izbor je na svakome pojedinačno. Pojam "metali" u slobodnozidarskom bratstvu simbolizuje bogatstvo, moć, uticaj i druge pogodnosti u životu. Nažalost ovaj pojam ponekad uključuje i pohlepu, gramzivost, aroganciju, tvrđi luk i uobraženost, a eliminiše skromnost, bratsku ljubav, dobro instvo, milosrđie, toleranciju, dobru volju i pre svega iskrenost.

Ali po imo od početka. U masoneriji izraz "ostaviti metale" označava čin koji vrše profani pre ceremonije inicijacije. Simbolizam ovog drevnog ritualnog čina po mišljenju nekih tumača, vodi poreklo od mita vavilonske boginje Ištar, koja pre silaska u pakleni svet, skida sa sebe sve svoje dragocenosti. Ostavljanje metala pred vratima hrama od strane profanog, u masoneriji simbolizuje ne samo skromnost, bratsku ljubav i milosrđie, već i napuštanje svakog dogmatskog uverenja ili pre rasude. Dakle označava potrebu inicijanta da neopterećen i iste duše stupi u masonsko bratstvo. U jednom intervjuu Veliki majstor Velike lože Italije, Armando Corona je na pitanje: "Da li ritual ostavljanja metala pred vratima hrama simbolički predstavlja osudu izobilja" odgovorio. Ne, njegovo isključivo značenje je da, u tom momentu novičan ne može nikome pomoći u materijalnom smislu, jer nema nikakve imovine. Lako se može dogoditi da se i drugi nađu u istom položaju a tada podrška sve Braće može da reši problem. Dakle simbolični gest "ostavljanja metala pred vratima Hrama" je priprema duha svakog pojedinca za bratsku solidarnost i uzajamnu pomoć."

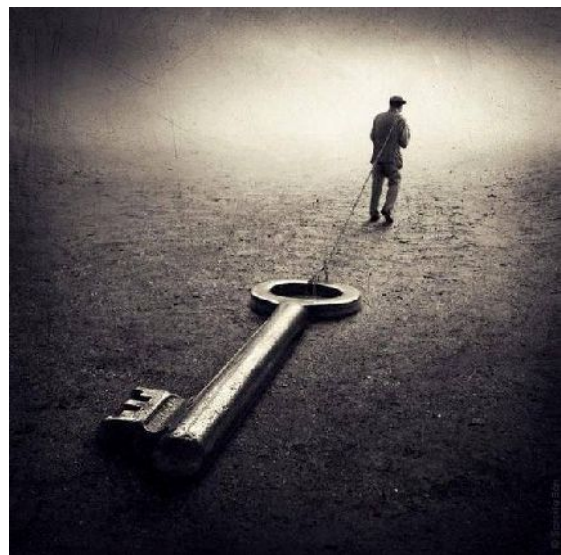
Opšte prihvaćena definicija kaže da je mason slobodan sve vreme na dobrom glasu. Bratstvo slobodnih zidara pruža mogućnost da se svaki član

bratstva izgrađuje i usavršava kroz rituale i duhovni rad. Svaki član masonerije može biti pojedina na cigla koja simbolično doprinosi izgradnji hrama ove anstava. Ta gradnja zajedničkog hrama humanosti je ono što povezuje sve masone sveta. Već mnogo vekova Slobodni Zidari prate ova tri principa:

- **Bratska ljubav** – Svaki Slobodan Zidar će pokazati toleranciju i poštovanje prema mišljenju drugih i ophoditi se sa dobrotom i razumevanjem prema drugima.

- **Dobro instvo** – Slobodni Zidari će, kad god to mogu, ukazati pomoć i preuzeti brigu, ne samo za drugu braću, već i za zajednicu u celini, Oni to čine delima milosrđia i individualnim dobrovoljnim radom.

- **Istina** – Masoni streme istini, nameću visoke moralne standarde i teže da ih ostvare u sopstvenom životu.

Slobodni Zidari veruju da ovi principi predstavljaju put ka postizanju viših moralnih i duhovnih standarda.

Ukratko, pri a o Slobodnom Zidarstvu je pri a o ljudima sa svim njihovim karakternim različitostima, nezavisnim mišljenjem i postupcima, a ipak tako zavisnim jedni od drugih. Slobodno Zidarstvo pruža utočište i duhovnu sigurnost svojim članovima više nego ijedna druga organizacija ili udruženje. To ostvarenje se postiže tek kad se shvati da je Slobodno

Zidarstvo dvoslojno, pa samim tim ima i dva sadržaja. Njegova spolna strana sastoji se od alegorija njih pri a, rituala i simbola; koji se mogu videti i uti.

Druga, unutrašnja strana je nevidljiva. Ona je intelektualno-duhovna i dostupna je samo onim članovima koji svoju imaginaciju koriste za proširenje svog života. U tom smislu najpoznatiji ideolog Slobodnih Zidara, Albert Pajk, napisao je desetak blistavih preporuka, tzv. Masonski Dekalog, i ako bismo se njih pridržavali, naši životi bi bili neuporedivo harmoničniji i plodonosniji. Najvažnije teme u njima su: Ne čini drugome ono što ne bi želeo da drugi učini tebi, Ne čini ništa čega se ne možeš rado baviti, Slušaj mnogo, pričaj malo, čini dobro, itd. Iznad bista Alberta Pajka, u Vašingtonu, ispisana je njegova životna oporuka: Ono što smo činili samo za sebe nestaje sa nama. Ono što smo učinili za druge i za svet ostaje i postaje besmrtno.

Privrženost i pristrasnost kada su u pitanju "metali" nije karakteristična za masonsko bratstvo. Naprotiv, slobodno zidarstvo treba shvatiti kao duhovni pokret ili pak duhovnu školu. Na ovaj način

sve što se doživljava i u i prilikom izvođenja masonskih ceremonija ima ta no postavljenu odrednicu samospoznaje, ime ljudi, masonskobratara, rade na sebi - obrađuju i grubi kamen, ka savršenijem obliku, a to ne pretpostavlja "zgrtanje metala".

Sa druge strane, masonsko bratstvo okuplja značajan deo elite svakoga društva, intelektualce, naučnike, poslovne i uticajne ljude i svakome praktično zabranjuje raspravu o sticanju bogatstva i uticaja, iako su to dve bitne teme koje dominiraju civilizacijskim, društvenim i međuljudskim odnosima.

Na ovaj način se postavlja ograničenje uticajnijim ljudima da služe i se "bratskim vezama" ostvare aktivne promene ili uticaj u ovim segmentima života. Tako, s jedne strane ovaj princip "zabrane" omogućava posvećenost duhovnosti, a sa druge predstavlja sputavanje organizovanog pokušaja najsposobnijih da čine i delaju u cilju napretka društva. Ovo zvuči gotovo paradoksalno, ali jeste činjenica.

Pitanje "metala" je vrlo bitno u oba razmatranja - jer želja za vlašću, posedovanjem bogatstva i drugih pogodnosti u životu, se ne spominje kao odrednica, niti osobina koju je masonerija da razvija u ljudima. Metal se oslobađamo i pre samog prijema, što bi simbolički značilo, da smo oslobodili gramzivost i avarost, te da istog srca i uma stupamo ka spoznaji sebe. Međutim, dobar deo članstva je veoma dovoljno situiran da o "metalima" ne brine previše. Za njih bratstvo, koje povezuje

uticajne i sposobne ljude, predstavlja dobar kanal za uspostavljanje veza i saradnje me u ljudima koji se prepoznaju po svojim usaglašenim prirodama. Dobar deo lanstva masonske organizacije zaista i ne razmišlja o "metalima" i svesno deluje razmatraju i stvarne prirodne potrebe i mogu nosti, kako pojedinaca, tako i grupacija.

Bogatstvo, ili simboli ki "metali" nisu krajnji cilj masona niti oni imaju potrebu i želju za metalima - za posedovanjem uvek više i više novca, imovine, i mo i. Ovo pitanje se detaljnije razmatra na nekim višim stepenima, gde se inicijanti upoznaju sa dogama iz života Velikog Majstora koji je sa svojim sapatnicima žrtvovan, odnosno spaljen na loma i koja je uništila njegovo fizičko telo, ali ga je duhovno preporodila kao udesnog Feniksa.

Dobronamernost i duhovnost se pretpostavlja kao osobina velike većine onih koji su uključeni u Bratski Lanac. Ipak, postoji manjina koja nije zainteresovana za duhovnost koju Bratstvo poseduje, već jasno pokazuje da voli "metale" i da koristi svaku priliku i okolnosti za ličnu dobrobit. U takvom okruženju i međuljudskim odnosima bratstvo ne napreduje, već se deli i raspršuje u male koristoljubive interesne grupe, okupljene oko uticajnijih, a ne duhovnih ljudi. Ovo je jedna od realnosti koja postoji u okruženju nekih masonskih organizacija. Injenica je takođe, da je u onim delovima sveta gde se bratstvo postavilo i uvrstilo u svojim moralnim kvalitetima i vrlinama, društvo napredovalo i razvijalo se ne samo u materijalnom nego i u duhovnom domenu. Stoga je jasno da Bratstvo ne postavlja kao svoj cilj sticanje moći i uticaja na društvo, politiku i religiju već se trudi da masoni kao "slobodni ljudi na dobrom glasu" postanu još bolji i da sa iskrenošću u srcu i vrednim rukama doprinose razvoju i progresu sveta.

A sada hajde da kažemo nekoliko reči o onome što je upravo suprotno pohlepi, gramzivosti, tvrdi luku, bahatosti, oholosti i aroganciji, da priamo o skromnosti kao vrlini koja treba da krasi masone.

Skromnost je karakterna osobina koja se u mnogim kulturama, a posebno u slobodnom zidarstvu tradicionalno smatra vrlinom. Skromnost podrazumeva prirodno ponašanje, odsustvo nadmenosti i usko je povezana sa jednostavnošću u duha. Skromni ljudi obično ne teže bogatstvu i luksuzu i umereni su u svojim prohtevima.

Skromnost se, kao ljudska osobina naročito ceni kod monaha i duhovnika tako da oni prilikom svojih inicijacija polažu zakletvu na skromnost i odricanje. Jedna izreka kaže: Skromnost nije svakome neophodna. Ali ona zaista lepo stoji onima koji bi imali razloga da budu neskromni. Osobine suprotne skromnosti su pohlepa, nadmenost, sujeta, oholost, gordost, drskost, itd.

Glavno značenje skromnosti tiče se odnosa osobe prema vlastitim željama. Skroman je onaj ko lako odustaje od svojih želja i miri se sa tim da ih ne može ostvariti. Skromno je ono dete koje stoji i pred izlogom u kojem vidi igračku koja mu se sviđa, mirno prihvata mamin odgovor da ona nema dovoljno novca da mu je kupi. Kada ga mama zbog toga poljubi govoreći: „Skromno mamino sunce”, ona ga svojom ljubavlju nagrađuje za skromnost. Prema tome, skromno je ono dete koje je lepo vaspitano, koje upravlja svojim željama i ne da im da one upravljaju njime.

Drugo značenje skromnosti tiče se naivnosti na koju se neko postavlja u odnosu na druge ljude. Skroman je dakle neko ko se ne hvali svojim uspesima i postignućima, ko ne eka da drugi budu ti koji će primetiti njegove kvalitete. A kada je drugi zaista pohvale, skromna osoba po pravilu je ona koja sama diskvalifikuje vlastiti uspeh, pokazuje i da joj je neprijatno kada je drugi hvale i negiraju i da je radila sa ciljem da bude primena i pohvaljena. Skromno odbijanje tu ih pohvala ne mora da bude direktni izraz negativne slike o sebi. Nekada se na isti način naivno ponašaju ljudi sa iskrivljenom, „naduvanom” slikom o sebi. U tom slučaju to nije izraz skromnosti, već izraz razvijenih socijalnih veština kojima se preventivno neutrališe zavist drugih ljudi.

Koliko je skromnost pozitivna osobina? Sve zavisi od konteksta u kojem se nalazi skromna osoba. Skromnost jeste pozitivna kada se osoba razvija i živi u siromašnom okruženju – zoni preživljavanja. Kada bi stalno želela ono što ne može da dobije, bila bi stalno nezadovoljna tako da joj skromnost pomaže da se prilagodi. Kada osoba živi u bogatom okruženju – zoni kvalitetnog života – njena skromnost je iracionalno nekorišćenje ponuđenih mogućnosti. Za mnoge je kvalitet života ostvarenje raznih želja što vodi zadovoljstvu i sreći. U odnosu na to šta donosi budućnost, znamo da se skromni lako naviknu na bolje, a da se neskromni veoma teško navikavaju na oskudicu. Naravno

znamo da ima ljudi koji metalima, srebru i zlatu, pridaju preveliki značaj i "metale" prihvataju kao jedini standard i merilo u proceni svojih vrednosti ili vrednosti njima srodnih bića. Oni smatraju da je količina metala koje poseduju pravo merilo njihovih ljudskih vrednosti, ime demoliraju i ponižavaju svoje umne i duhovne kvalitete, ali i duh celog okeanstva. Onaj ko želi da bude iniciran u masonsko bratstvo, mora da bude spreman i voljan da se odrekne svih "metala", odnosno novca, moći i uticaja, jer se u bratstvo prima ovek, a ne njegovo bogatstvo ili položaj.

Velika Loža Francuske, u svojoj Konstituciji, izražava duh samog Andersonovog slobodnog zidarstva, definišu i slobodno zidarstvo kao: tradicionalni i univerzalni inicijacijski red zasnovan na bratstvu. Ona je savez plemenitih, slobodnih ljudi svih rasa, nacionalnosti i verovanja." Vrhunac inicijacije je "ulazak" u masonsku ložu u obliku slobodnog zidara. On je predhodno "ostavio svoje metale pred vratima hrama", a potom je prihvaćen kao brat i pozvan da sve ostale u bratstvu prizna kao svog „brata". Na to se obavezao sveanom zakletvom koja se polaže u Slavu Velikog Arhitekta Svih Svetova i nad Tri Velike Svetlosti Slobodnog Zidarstva: Biblijom, otvorenom na Jevanđelju po Jovanu, Šestarom i Ugaonikom; i to, u otvorenoj Loži slobodnih zidara. Bratstvo, kao „univerzalno prijateljstvo" je simbolizovano Lancem jedinstva koji na kraju rituala prevodi kandidata iz profanog u posvećeni svet. Inicijant, sada novi brat, je prihvatio ideje, pravila i principe na kojima se zasniva slobodno zidarstvo, a time i značenja koje u posvećenom svetu imaju "metali".

Znamo da oni predstavljaju privlačnu silu posedovanja, materijalnog imetka i svakojakih sklonosti. Mi, takođe, znamo, da ako neko želi da stekne bogatstvo mudrosti i da krene putem masonske svetlosti on treba da bude potpuno oslobođen privlačivosti i zavodljivosti "metala", odnosno novca i materijalnog bogatstva. Nije potrebno da bude doslovno i fizički lišen svog imetka i poseda već je bitno da je dovoljno odvojen od njih da mu ne predstavljaju stalnu brigu i teret i da je saglasan da ih se potpuno liši ako bi mu stajala na putu da nađe „blago u nebu". Jer, dok stalno bdi nad svojim dobrima i dok ona imaju vlast nad njim, dotle će biti odgođena njegova inicijacija u neki bolji svet. Poznati masonski pisac, Walter Leslie Wilmshurst na ovu temu kaže:

"Duša svakog brata je taj 'umetnik u metalu' koja se sve vreme svoje egzistencije bavi trgovinom s 'metalom'. Želja za svetovnim posedovanjima, za senzacijom i iskustvom u spoljašnjem svetu dobra i zla, dovela je dušu u taj svet. Ona je isplela oko sebe svoje sadašnje telo od mesa, jer je svaka želja i misao bila 'umetnik' koji joj je ponešto dodao ili koji je modifikovao njenu prirodnu ljusku. Grčki filozofi obično su u ili da duše prave svoja tela kao što puž pravi svoju kuću, a naš pesnik, Edmund Spenser, s pravom je napisao:

Telo je duše lik uzelo,
A duša lik je i gradi telo.

Ako je, dakle, želja za fizičkim iskustvom i materijalnim stvarima dovela dušu u materijalno stanje, napuštanje te želje je prvi nužni korak da se obezbedi njen povratak u stanje iz kojega je prvo potekla."

Izobilje i preterivanje esto nagone bratstvo da izgube svaku želju za spoljašnjim materijalnim stvarima i da potraže mir u sebi samom, odnosno da povrate svoju energiju u isteknu nematerijalna dobra koja su trajna i realna. Duhovnost, je upravo karakteristična komparativna prednost Škotskog reda i svih nas koji radimo po škotskom obredu. Duhovnost je ono zbog čega smo bolji od drugih. Upravo zbog duhovnog razvoja koji negujemo mi smo na ispravnom putu i krećemo se na ispravnoj liniji suštine masonerije. Po duhovnosti koju negujemo mi se razlikujemo od biznis-klubova, razlikujemo se od humanitarnih ili poslovnih udruženja formiranih za postizanje nekih drugih ciljeva, na šta ponekad liče druge masonske ili paramasonske organizacije. Upravo zbog izgradnje okeanovog unutrašnjeg bića i duhovnog razvoja, masonerija je opstala kroz vekove i preasla u ozbiljnu organizaciju, kakva je danas. Iako se masoni bave milosrdnim i humanitarnim radom, to nije misija masonerije niti suština masonskog delovanja.

U svetu postoje organizacije koje se milosrdnim i humanitarnim radom bave bolje i efikasnije od masonerije. Međutim, izgradnja boljeg okeana "oslobođenog od metala" u simboličkom smislu, je polje delovanja koje je karakteristično za masoneriju i čini je tako atraktivnom, kako nekada, tako i danas.

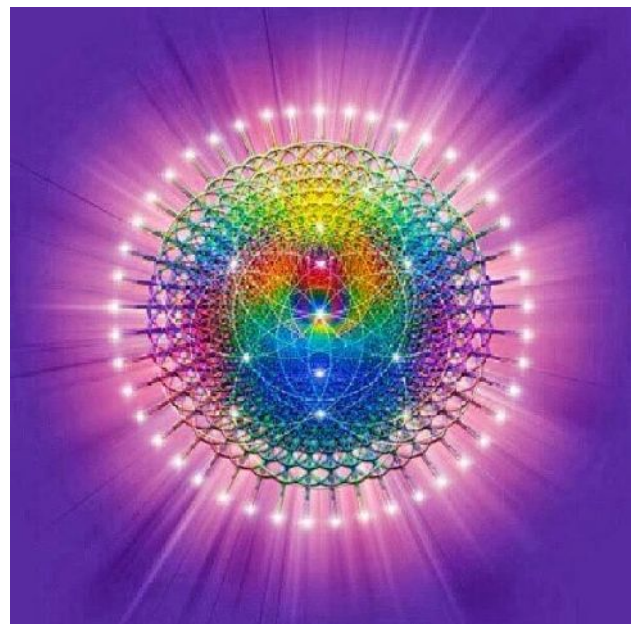
Brat D. . . .
PL Mihajlo Pupin, VNLS, Beograd

WE ARE NO LONGER IN THE PROFANE WORLD, WE MUST LET OUR METALS OUTSIDE THE TEMPLE

The theme of We are no longer in the profane world, we must let our metals outside the temple includes the analysis of the very roots of the Scottish Order putting into the center the man as a spiritual being but also the spirituality of the Scottish Order and its universal character. The Freemasonry teaches the people how to understand themselves, their environment, social circumstances and the civilizing guidelines. Thus the personal convictions and views are either confirmed or modified, the choice is to be made personally. In the Freemason brotherhood the term „metals“ symbolizes wealth, power, influence, and other favorable living conditions. Unfortunately, this term sometimes includes greed, arrogance and vanity eliminating modesty, tolerance, fraternal love, benevolence, goodwill and, first of all, sincerity.

But let us start from the beginning. In Freemasonry the term „leave the metals“ determines the act of the profanes before the ceremony of initiation. The symbolism of this ancient ritual act comes, according to the opinion of some interpreters, from the myth of the Babilonian goddess Ishtar who, before her descent to the underground world, took off all her jewelry. In Freemasonry, leaving the metals in front of the temple gate by the profane symbolise not only modesty, fraternal love and charity but also the abandonment of real dogmatic conviction or prejudice. It represents, indeed, a necessity of the initiate to join the Masonic fraternity, free from prejudice and with a scrupulous clean soul. Mr Armando Corona, the Grand Master of the Grand Masonic Lodge of Italy asked in an interview: Does the ritual of leaving metals in front of the temple represents symbolically the condemnation of abundance, he replied: No, it only means that in this very moment the new member cannot help anyone in material sense for he has no goods. It may happen that others are in the same position, but the support of all brothers may solve

the problem. Therefore, the symbolic gesture of leaving metals in front of the Temple gate presents the preparing of the spirit of every individual for fraternal solidarity and mutual support.

According to a generally accepted definition, the Mason is a free man of good reputation. The Fraternity of Freemasons provides the opportunity for every member of the Masonry to build and improve himself, through rites and spiritual work. Each member of Freemasonry can be a single brick that symbolically contributes to the building of the temple of humanity. The construction of the temple of humanity represents the common link of all the Freemasons of the world. For many centuries Freemasons follow these three principles:

- **Fraternal love** – every Freemason will show tolerance and respect to the opinion of others and will communicate with goodwill and comprehension;

- **Benefaction** – Freemasons will, when it is possible, always be of use and will take care not only of brothers but of the whole community. They will act in a charitable manner and by individual voluntary work.

- **Truth** Freemasons respect the truth; they impose high moral standards and aspire to realize them in their own life.

Freemasons believe these principles represent the way of attending higher moral and spiritual standards.

In short, the story of Freemasonry is the story of people with all their characteristic differences, independent opinions and actions, but, however, very much depending on each other. The Freemasonry gives refuge and spiritual safety to all members more than any other organization or association. This is felt only when it becomes clear that Freemasonry is a double-layer organization and has, therefore, two contents. Its outward side consists of allegoric stories, rites and symbols; that are audible and visible.

nothing you would not like to remember. Listen a lot, speak a bit, do good, etc. On the monument of Albert Pike in Washington, his vital testament reads: What we have done for ourselves will disappear with us. What we have done for others and for the world remains and becomes immortal.

The devotion and the preference for metals is not characteristic for the Freemason brotherhood. On the contrary, the Freemasonry should be considered as a spiritual movement or a spiritual school. In this way everything gone through and learnt during the performance of Freemason ceremonies has a precisely defined guideline of self-perception. Freemason brothers, work hard on themselves; they treat the raw stone to get a more perfect form; this doesn't mean „amassing metals“ The Freemason brotherhood brings together a remarkable part of the elite of every society, intellectuals, scientists, businessmen and persons of influence; to everyone it forbids discussion on getting wealth and influence although these are the essential subjects dominating the civilization, social and interpersonal relations.

The other, the inner side is invisible. It is intellectual and spiritual and is accessible only to those members using their imagination in order to purify their life. The well-known ideologist of Freemasonry, Mr. Albert Pike, has written ten brilliant recommendations, the so called Freemason Decalogue. If we followed them our life would be much more harmonic and fruitful.

The most important are: Do not do to others what you wouldn't like to be done to you, Do

In this way people with influence are limited to realize active changes or influences in these segments of life using brothers connections. Thus, on one hand, this principle of forbidding allows dedication to spirituality, and on the other hand it represents the suppression of an organized attempt of most competent people to act for the development of humanity. This sounds almost paradoxical, but it's a fact.

The question of metals is essential in two aspects: the wish for power, possession of wealth and other benefits in everyday life, are not mentioned as guidelines, or qualities that the Freemasonry will develop in people. We get free of metals before our admission which means symbolically that we are freed of greediness and with a pure heart and mind we become aware of ourselves. However, a huge part of membership is sufficiently well off not to worry too much for metals. For them, the brotherhood connecting powerful and competent persons, represents a good channel for implementation of communication and cooperation among people who are recognized for their harmonized nature. A significant part of members of the Freemasonry, really does not think of metals acting and consciously acting upon the real natural needs and possibilities of both individuals and groups

The wealth or the symbolic metals are not the final target of Freemasons nor they have a wish or a necessity for metals – for possessing more and more money, property and power. This question is considered on some higher levels where the initiants learn about the events of the Grand Master who was sacrificed with his fellow sufferers, namely burnt on the stake; his physical body was destroyed but spiritually he was regenerated like the miraculous Phoenix.

Benevolence and spirituality are considered as qualities of a great number of those included in the Fraternal Chain. However there is a minority not interested in the spirituality of the Brotherhood but clearly shows that they love metals and they use every occasion and circumstance for personal well-being. In such environment and interpersonal relations the Brotherhood does not progress but is divided and dispersed into small self-interest groups gathered around influential, but not spiritual people. This is one of the realities that exists in the surroundings of some Masonic organizations. The fact is that in those parts of the world where the brotherhood emerged and strengthened from the point of view of moral qualities and virtues, the society progressed and developed not only in material but in the spiritual domain as well. Therefore, it is clear that the Brotherhood does not put out as its target gaining power and influencing the society, politics and religion but also trying to make the the Freemasons as free people with a good reputation become better and with sincerity in their

heart, working hard to contribute to the development and progress of the world.

Now, let us say a few words about all that is contrary to avidity, greed, excessive pride, stinginess, and arrogance. Let us talk about modesty, a virtue which should be proper trait for Freemasons.

In many cultures modesty is considered to be a positive quality of character and in Freemasonry it is a true virtue. Modesty understands a normal behaviour, lack of empty pride; it is closely linked to a simplicity of spirit. Modest people normally do not aim to wealth and luxury; and their desires are moderate.

Modesty, as a human quality, it is particularly appreciated by monks and clergy men. On the occasion of their initiation they plead for modesty and surrender. A proverb says: Modesty is not necessary to everyone. But it really suits to those who would have reasons to be modest. The qualities contrary to modesty are avidity, arrogance, vanity, excessive pride, ostentation, impertinence, etc.

The main meaning of modesty concerns the relation of a person to his own wishes. Modest is therefore, the person who easily gives up the wishes and accept their non realization. Modest is the child who in front of a shop window looks at the toy he would like to have but accept the his mother's remark she has no money enough to buy it. When his mother kisses him saying: Mamy's modest son she rewards him for his modesty. Therefore, a modest child is the one properly brought up changing his wishes and not allowing to be governed by them.

The second meaning of modesty refers to the way a person should behave towards other persons. Modest is, however, a person who does not put himself forward, who does not pride himself success and achievements, who waits others to be the ones to remark about his qualities. When the others really praise his achievements, the modest person is regularly the one to disqualify his own success demonstrating his discomfort of being praised and denies for his achievements at work. A modest rejecting of praises does not mean a direct negative image of oneself. People sometimes react in the same way when they are wrongly estimated. In such cases it is not an expression of modesty but a knowledge of developed social ability to prevent the envy of other persons.

How modesty may be a positive quality? It depends on the situation in which the modest person is actually. Modesty is positive when the person lives in a poor environment, in the zone of survival. If someone would like to obtain something he cannot get, he would be constantly dissatisfied; modesty will help him with adaptability. When someone lives in a rich environment, in the zone of high quality of living, his modesty is irrational unuse of offered opportunities. For many, the quality of life means the realization of different wishes leading to satisfaction and happiness.

As to the future and what it brings, we know that modest people easily adapt to better life and for non modest is very difficult to adapt to scarcity. Of course we know that there are people who, by metals, silver and gold, attach great importance and metals accept as the only standard and criterion in assessing their value or the value of their related beings.

We know, of course, that there are people to whom metals, silver and gold, attach enormous importance and they accept metals as a unique standard and measure in assessing their values and values of other people. They consider that the quantity of metals they have is the real measure of their human values, ruining and humiliating their mental and spiritual qualities, but also the spirit of the whole humanity. The person who wants to be initiated into the Freemason brotherhood must be ready to reject all metals, namely money, power and influence, because the fraternity receives the man, not his wealth or position.

The Grand Lodge of France in its Constitution expresses the very meaning of Anderson's freemasonry, defining the Freemasonry as a traditional and universal initiation order based on brotherhood. It makes an association of noble free persons of all races, nationalities and beliefs. The peak of initiation represents the entering of apprentice of Freemasonry into the masonic lodge. Previously he has left his metals in front of the doors of the temple, and afterwards he was accepted as a brother and was invited to recognize all others of the brotherhood as his brothers. He has agreed by administrating an oath to the Great Architect of All the Worlds as well as to Tree Great Highlights of Freemasonry: the Bible opened at the Gospel of St John, the Caliper and the Rectangular. This was made in the open Freemasons Lodge. The brotherhood as an universal friendship is symbolized by the Chain of Unity which leads the candidate at the end of the rite from the profane to the consecrated world. The initiate, actually the new brother has accepted the ideas, rules and principles on which the Freemasonry is based and consequently the meaning of metals in the spiritual world.

We know that metals have the attractive force of possessing, of material property and different affections. We know, also, that if somebody wants to get richness of wisdom and start to go towards the masonic lights he has to be completely and physically deprived of attraction and seduction of metals, namely of money and material wealth. It is not necessary to be completely and physically deprived of his property but it is important to be sufficiently separated from them; it should not represent a constant care and burden and he has to be ready to get rid of it, if it is on the way to the mild in the sky. For as long as a person watches over his fortune and as far as it has a power over him, his initiation to a better world would be postponed. The well known Freemason writer, Walter Lesly Wilmshurst says about it:

The soul of every brother is the artist in metals who during his existence deals with trading metals. The wish for external property, sensation and experience in outward world of good and evil has brought the soul in this world. It has knitted the body of flesh, for every wish and idea were the „artists“ who added something and who modified its natural shell. The Greek philosophers usually thought that souls make their bodies like the snail

makes his shell and our poet, Edmund Spencer ,was right to write:

The body has taken the form of the soul
And the soul is the face and build the body.

Therefore if the wish for physical experience and material things brought the soul in a material state, the abandoning of this state is the first necessary step to provide its coming back into the state from which it first came out.

The abundance and exaggeration lead brothers to abandon every wish for external material things and to look for peace in themselves, namely to recover their energy and provide material goods that are lasting and real. The spiritualism is, in fact, the characteristic comparative advantage of the Scottish order and all of us who work in accordance with the Scottish Rite. The spirituality is the reason we are better than others. Precisely, thanks to the spirituality we differ from business clubs,

humanitarian or professional associations established to realize some different aims; it is why they are, sometimes, like other masonic or paramasonic organizations. For putting up the human inner being and the spiritual development, Freemasonry has survived during the centuries and is nowadays a serious organization. Although Freemasons deal with charitable and humanitarian work it is not the mission and the essence of freemasonic work. There are organizations dealing with charitable and humanitarian work better and more efficiently than the Freemasonry. However, developing a better person freed from metals in the symbolic sense, is the field characteristic for Freemasonry and makes it so attractive during many years ago and nowadays.

Brother D. .
Lodge Mihailo Pupin, GNLS, Belgrade

-
-
-
-
-
-
-

15.09.6018. . . .

GENEZA SIMBOLIKE DVA STUBA

Stubovi Solomonovog Hrama, kao deo Solomonovog Hrama koji predstavlja centralni simbol prva tri stepena Slobodnog zidarstva, i sami su veoma značajan element sveukupne simbolike Slobodnog zidarstva. Sa jedne strane, Dva Stuba imaju svoje mesto i značenje u samom Hramu. U Škotskom obredu drevnom i prihvaćenom, stub B nalazi se sa leve strane ulaza u Hram, a stub J sa desne strane ulaza, posmatrano izvan Hrama ka središtu Hrama. U samom Hramu, u podnožju stuba B nalazi se Prvi nadzornik, a u njegovom produžetku svoje mesto nalaze u enici, dok je u podnožju stuba J mesto Drugog nadzornika, a u produžetku stuba J smešteni su pomoćnici. Sa druge strane pak, prikaz Stubova Solomonovog Hrama, samostalno ili zajedno sa drugim slobodnozidarskim simbolima, esto nalazimo i van Hrama, kao jedan od najtipičnijih njihovih oznaka prepoznavanja Slobodnog zidarstva.

sumerskog pota u gotovo svi indo-evropski jezici. Kako su simboli u neraskidivoj vezi sa jezikom, to se i oni, simboli, javljaju veoma rano, i gotovo istovremeno sa jezikom. Sumerci jesu otkrili to, ali tako e su poznati i kao prvi graditelji, te je jedan od njihovih najznačajnijih izuma, zapravo STUB. Stub kao simbol nastaje gotovo istovremeno sa njegovom pojavom kao građevinskog i arhitektonskog elementa. Štaviše, prvobitna simbolika stuba bila je usko povezana sa njegovom potpornom ulogom u građevinarstvu. Stub je bio potpora građevine, ali je istovremeno označavao i osnovni princip potpore i stabilnosti prvih složenijih zajednica ovek, prvih društvenih i državnih organizacija. Vrlo rano, stub dobija svoje simbole koje znače i u religioznom kontekstu, pri čemu simbolika stuba vremenom dobija svoju dualističku prirodu.

Kakvo je značenje simbolike Dva Stuba u slobodnom zidarstvu, te kakvo je poreklo te simbolike?

Pri pokušaju da odgovorimo na ova pitanja, moramo se osvrnuti na poreklo samih simbola uopšte, ali i stuba kao simbola naročito. Stub kao simbol svoje poreklo nalazi u korenima civilizacije – u starom Sumeru. Sumer je kolevka jezika - od

Stub je osa građevine koja povezuje njen donji i gornji deo, te je kao takav postao simbol veze obozemaljskog sa onozemaljskim, simbol veze zemlje i neba, odnosno veze ovek i božanskog sveta, ali tako e i simbol veze između sveta tame i sveta svetlosti. Otuda mnoga mitološka predanja i religijska u kojima o „drvetu života“, „osi svetog“, „stubu neba“ itd. Dalje kroz istoriju, dualistička priroda simbolike stuba svoj vizuelni izražaj dobija

kroz prikaz dva stuba, odnosno kroz prikaz dva stuba u kontekstu ulaza u hram. Dva stuba kao simbol ulaza u hram, ili kao simbol zadnjeg dela oltara, sada ine novu simboli ku celinu kroz koju se izražava osnovni binarni princip, koji nalazimo u svim religijskim i filozofskim u enjima i sistemima. Me utim, simbolika dva stuba je kao i ranije kod jednog stuba, višezna na, i ne može se svesti samo na religijski kontekst. U starom Egiptu, pojava dva stuba kao simbola, koincidira sa ujedinjenjem Gornjeg i Donjeg Egipta, do kojeg je došlo pre oko pet hiljada i dve stotine godina. Pre ujedinjenja, svako od dva egipatska kraljevstva imalo je svoj stub, kao simbol veze kralja i njegovog sveštenstva sa bogovima.

smatraju da je prikaz dva stuba kod Egip ana bio simbol principa Maat, kao osnovnog principa utkanog u same temelje staroegipastke države.

Sama re Maat, u po etku je ozna avala fizi ki termin – ozna avala je ravan, urednost i simetriju kao osnov hrama. Kasnije, Maat ozna ava princip koji podrazumeva pravi nost, istinu i pravdu. Kako je princip Maat bio garant stabilnosti staroegipatske države i društva, isti autori veruju da se tu nalazi za etak simbola Dva Stuba, od kojih jedan simbolizuje „utemeljenje“, drugi „snagu“, a zajedno „stabilnost“, te da je ova simbolika, kasnije preuzeta od starih Jevreja, preko biblijskih pri a, našla svoj put do savremenog Slobodnog zidarstva.

U vreme ujedinjenja, u drevnom gradu Anu postojao je veliki sveti stub Donjeg Egipta, a u gradu Nekeb, nalazio se sveti stub Gornjeg Egipta. Nakon ujedinjenja, Egip anima je bio potreban novi simbol koji bi izražavao vezu novonastalog trojstva – trojnog jedinstva dve zemlje i jednog neba. Tako nastaje simbol dva stuba, kroz koje se izražava udruživanje dve zemlje u okviru jednog kraljevstva, povezanih nebeskim svodom boginje Nut. Pojedini autori koji su se bavili istraživanjem ove teme,

Kao što nam je poznato, Biblija nam pruža detaljan opis Stubova Solomonovog Hrama koje je izgradio Hiram. Me utim, više od njihovog izgleda, nas interesuje njihovo simboli ko zna enje za kojim tragamo analiziraju i biblijske nazive stubova – desni stub nazvan Jahin i levi stub nazvan Voas. Prevod ovih hebrejskih re i daje smisao nazivima stubova – Jahin zna i „utvrdi e“ ili „neka utvrdi“, odnosno u vrsti e“ ili „neka u vrsti“, a Voas zna i „sa snagom“.

Stari Jevreji smatrali su desni stub, odnosno Jahin, „svešteni kim“ stubom, kojim se izražava princip „Cedek“. To je princip osnovnog božanski utvrđenog reda, te otud i poreklo samog naziva desnog stuba. Levi stub Voas, za razliku od desnog, stari Jevreji smatrali su „kraljevskim“, te je nazvan po pretku izrailjskog kralja Davida. Voas, odnosno levi stub, predstavljao je Davidovu kuću i princip „Mišpat“ – princip zemaljske kraljevske snage.

Tumačenje Stubova Solomonovog Hrama izazvalo je dosta polemike među u istoričarima i arheolozima. Jedna od teza jest da su ova dva spiritalna stuba starih Jevreja, kada su bila na svojim mestima - božanska utemeljenost i pravdenost sa leve strane Boga, a kraljevska zemaljska snaga sa njegove desne strane, bila spojena lukom Jehovine vladavine, sa osnovnim principom „Šalom“ u središtu. „Šalom“ je možda najpoznatija hebrejska reč, koja se isto prevodi kao „mir“, ali „Šalom“ je za stare Jevreje zna i mnogo više od mira – podrazumevao je dobru sreću, pobjedu u ratu, prosperitet, odnosno blagostanje u najširem smislu te reči. Dakle, kao i u starom Egiptu, i kod starih Jevreja simbolika Dva Stuba, koji se sada javljaju kao Stubovi Solomonovog Hrama, ili Solomonovi stubovi, višeznačna je, i ne izražava se samo u religijskom kontekstu, već podrazumeva jedan širi princip jedinstva božanske i zemaljske vlasti, čije poštovanje vodi do materijalizacije onoga čemu teži svaka ljudska zajednica i organizacija – a to je stabilnost.

Da li nam ovaj prikaz geneze simbolike Dva Stuba kroz istoriju, daje odgovor na napred postavljena pitanja – kakvo je značenje simbolike Dva Stuba u Slobodnom zidarstvu, te kakvo je

poreklo te simbolike? Za mene kao učenika, Dva Stuba svakako označavaju prolaz sa jednog mesta ka drugom, značajno drugačijem od onog prvog. Prolaz od poznatog ka nepoznatom, i posmatraju i simboliku na taj način, kroz vizuru nekoga ko stupa u Hram, poreklo te simbolike možemo tražiti daleko unazad, jer nas ista upućuje na drevne mitološke Herkulove stubove, koji su na Gibraltaru označavali prolaz iz poznatog, u nepoznatu svet. Međutim, simbol Dva Stuba po svojoj suštini je binaran. Svaki od njih predstavlja jedan pol realnosti, i uprkos tome što su estetski slični, svaki ima svoj specifičan karakter. To nas vraća na Dva Stuba kao simbol stabilnosti, koja je rezultat toga što su Jahin i Voas, odnosno utemeljenje i snaga, na svojim mestima, te nas upućuje da za poreklom simbolike Dva Stuba tragamo kroz istoriju starih Jevreja i starog Egipta.

Jedno je sigurno – simbolika Dva Stuba u savremenom Slobodnom zidarstvu, višeznačna je. Slojeve tog simbola kojeg značenja otkrivamo na svom putu razvoja kroz Slobodno zidarstvo, pri čemu na tom putu moramo imati u vidu na šta nam koji Karl Gustav Jung u svom delu „Oveke i njegovi simboli“, determiniše kada reč ili slika postaju simboli. On nam govori da su reč ili slika simboli nikada sadrže nešto više od očiglednog i direktnog značenja, kada imaju jedan širi „nesvesni“ vid koji nikada nije tačno određen niti potpuno razjašnjen, i za koga se niko ne može nadati da će ga odrediti ili razjasniti.

Na Orjentu Niš
PL Nemanja
u čast kraljevske umetnosti
Br. P.S.

5 (, , . Myosotis, . Forget-me-not)

“ !“ :” !“ :” !“ !“ :” !“

, , “

XV

1398.

IV

Zur Sonne, (Baireuth), (Gepperet), 1926. (Grand Lodge
,
,
, 1934.
)
, Vinterhilfsverk.
1926.,

1933.

(Grand Master)

" " 1947. ,

( )

, 1948. ,

. 896, 1965. ,

PENTAGRAM

Pentagram - pet ravnih linija koje se me usobno presecaju i spajaju krajevima na na in da obrazuju zvezdu sa pet jednakih krakova koja se crta jednom neprekidnom linijom, sa jednim krakom zvezde okrenutim na gore, te time sa injavaju simbol koji se formalno naziva „Pentagram“.

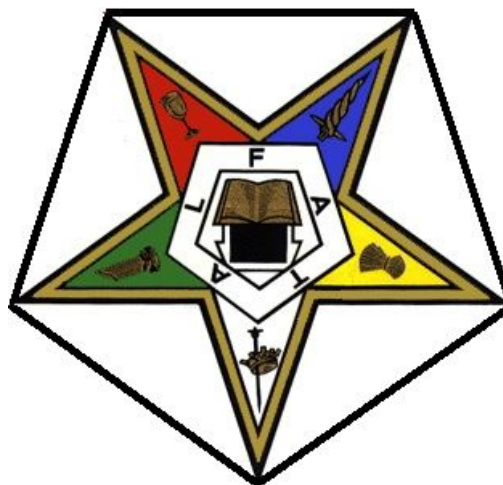
Naziv „Pentagram“ poti e od gr kih re i „pente“ (broj pet) i „graphein“ (pisati), pa se samim tim Pentagramom može nazvati svaka geometrijska figura sastavljena od pet simetri nih linija. Ipak, prava asocijacija na ovaj simbol je petokraka zvezda celih i jednakih linija koja se može nacrtati samo u jednom potezu. Istražuju i istoriju znakova možemo prona i da je „Pentagram“ jedan od najstarijih simboli kih prikaza koji se u odre enim krugovima društva koristio još od po etka pisane istorije sveta. Tako ga pronalazimo uklesanog na spomenicima iz doba Antike, u Africi, zatim u drevnoj Kini i Japanu, u Vavilonskoj kulturi, itd. Bio je tuma en kao simbol ve nosti povezan sa obožavanjem prirode. Pored toga, Druidi su ga smatrali simbolom Božanstva, u Egiptu simbolizuje utrobu prirode, Kelti su ga koristili kao simbol zaštite, a Hebreji kao simbol istine i ozna avao je Pet Knjiga Tore.

Kralj Solomon, graditelj uvenog Hrama, poznat po svojoj u enosti i mudrosti, važio je tako e za jednog od najve ih majstora kabale, imao je svoj „Solomonov Pentagram“ koji je pored „Solomonovog Pe ata“ jedan od najkoriš enijih simbola vezan za njegovo ime i smatran je znakom savršenstva. Sam „Solomonov Pentagram“ ima opisanu liniju kružnice oko njega, te natpise-imenaa, odnosno „sigili“ van i unutar krakova, kao i centra Pentagrama, ispisane na na in da se van Pentagrama, a unutar kružnice, nalazi slogovni naziv podeljen u pet delova odnosno, razdvojen sa pet krakova: TE-TRA-GRAM-MA-TON. Smatralo se da „TE-TRA-GRAM-MA-TON“ ozna ava neizrecivo ime Božije, gde se sama tendencija neizrecivosti može povezati sa tre om Božijom zapovesti: „Ne uzimaj uzalud „imena“ Gospoda

Boga svoga!“. Zatim, unutar krakova Pentagrama stoje ispisani natpisi:

- ABDIA - Spajam se sa tobom u tajni, o Duše!
- BALLATON - Iza i i progovori glasno na mom maternjem jeziku.
- BALLONY - Pokaži mi svoje znanje i blago koje znaš i uvaž, i uru i mi ga mirno.
- HALLIY - Odgovori mi na sva moja pitanja koja bih ti ikada mogao postaviti, bez ikakve greške.
- HALIZZA - Prikaži se u obliku Božanskog savršenstva.

I unutar centra Solomonovog Pentagrama:
- SOLUZEN - Otvori mi tajna vrata i otkrij mi moju svrhu!

Nakon ovoga možemo zaklju iti da je „Pentagram“ zaista smatran veoma mo nim simbolom. Nastavljamo sa istraživanjem kroz vreme i dolazimo do stare Gr ke. Stari Grci su isprva „Pentagram“ nazivali „Higija“, što ozna ava zdravlje (Higija - gr ka boginja zdravlja). Pažnju im je privla io i zbog njegovih savršenih geometrijskih proporcija (odnos svih crta u Pentagramu jednak je broju PHI = 1,618...), a kasnije je nazivan i imenom „Pentalfa“, jer sam simbol izgleda kao da se sastoji od pet grafema prvog slova gr kog Alfabeta „ALFA“, dok je njegova neprekidna linija smatrana

simbolom beskonačnosti, odnosno, sinonim za grčko slovo „OMEGA“. (ALFA i OMEGA - Početak i Kraj).

Ne možemo a da ne spomenemo grčkog mističara i filozofa Pitagoru, koji je tako e bio fasciniran simbolom Pentagrama i tako e otkrio „Zlatni Rez“ koji se krije u odnosu proporcija geometrijske forme Pentagrama, te ga je, tako e, smatrao geometrijskim amblemom savršenstva. Ipak, Pitagora je išao i izvan matematičkih proračuna i proporcija u polje metafizike, budući da je Pentagramu dodeljeno simboličko značenje sklada i poretka pet „osnovnih elemenata“: Zemlja, Voda, Vazduh i Vatra na četiri niža kraka, i Duh na najvišem uspravnom kraku, kao asocijacija na materiju koja podleže Duhu. Kasnije su Pitagorejci koristili „Pentagram“ kao simbol svoga Bratstva i znakom njihovog ujedinjenja.

I pored svih ovih već navedenih značenja, shvatanja „Pentagrama“ su još mnogostruka. Jedno od shvatanja je da „Pentagram“ predstavlja i mikrokosmos sa njegovim unutrašnjim energijama, te se smatra i energetskim znakom. Ne retko su ga predstavljali i kao simbol svetog ženskog principa, dok je u tom slučaju simbol muškog principa bio prikazan kao opisana kružnica oko njega kao

jedinstvo, to jest zajedništvo oba principa. Njegova geometrijska forma je esto multiplicirana, ili se krije i u prirodi: u oblicima tela morskih zvezda, u strukturama stabala biljaka, u obliku određenih vrsta cveća, poprečno razrezanim plodovima jabuke, kristalizovanim oblicima, itd. Iz tog razloga je „Pentagram“ bio smatran i simbolom Majke Prirode.

Zanimljivo je napomenuti da planeta Venera opisuje pravilan „Pentagram“ na ekliptičnom nebu u toku svakih osam godina. Tako je „Pentagram“ i simbol Boginje Venere. U astrološkim Venerinog osmogodišnjeg ciklusa kretanja u staroj Grčkoj organizovane su Olimpijske igre. Danas je malo poznato da Olimpijada sledi obrazac Venerinog poluciklusa. „Pentagram“ je trebao biti proglašen i zvaničnim olimpijskim simbolom, ali je u poslednjem slučaju pet krakova zvezde zamenjeno sa pet jednakih krugova koji se međusobno presecaju, kako bi na bolji način odrazili duh međusobne povezanosti kako svih ekipa u esnicama, tako i pojedinaca, kao i harmoniju ovih igara.

U ranom Hrišćanstvu „Pentagram“ je tako e imao veoma rasprostranjenu simboličku primenu. Tumačili su ga kao simbol pet rana Isusovih, ili pet tajni Hrišćanskih: Blagovesti, Rođenje, Uskrsnuće, Uzašće i Uznesenje. U srednjem veku simbol Pentagrama je veoma korišćen u magijske svrhe kao moćna zaštita, te je upotrebljavan kao motiv ukrasa na nakitu (takozvana amajlija, ili talisman), gde na injen od zlata predstavlja snagu i moć Sunca, a na injen od srebra predstavlja mesecovu snagu i moć. Korišćen je i kao motiv na kovanom novcu. Nosili su ga i vitežovi prikazani na svojim štitovima kao simbol pet viteških vrлина: Velikodušnost, Učtivost, Istota, Viteštvo i Pobožnost.

Upotreba Pentagrama je dodatno popularizovana u 16-om veku od strane filozofa i okultiste Heinricha Corneliusa Agrippa(-e). On je u svom delu „De occulta philosophia“ prikazao crtež ljudskog tela položenog na Pentagramu, na kojim se vrhovima nalaze astrološki znaci pet planeta i Meseca u centralnoj tački, što može da simbolizuje jedno od Hermetičkih načela: Kako gore, tako i dole i kako dole, tako i gore (Mikro i Makro kosmos). Skicu sa ljudskim proporcijama u dva položaja, položene unutar kružnice i kvadrata tako e

možemo pronaći i na delu Leonarda da Vinci (Vitruvijanski ovek) iz 1487. godine, temeljene na delu starorimskog arhitekta Vitruvija, za koju se slobodno može zaključiti da je tematski predhodila Agripinom delu. Postoji predanje koje navodi da se znak „Pentagram“ mora nacrtati u jednom potezu, što takodje podseća na određeno alhemijsko pravilo - da se započne rad na nekom „Velikom Delu“ ne sme prekidati.

Na osnovu svega do sada navedenog možemo takođe reći da se deo simbolike Pentagrama temelji i na broju pet i izražavanju jedinstva nejednakih delova. Pet krakova Pentagrama se na taj način hipotetički mogu uskladiti u plodnom spoju broja tri, koji po jednoj teoriji označava muški princip i broju dva, koji odgovara ženskom principu, pa bi se onda moglo zaključiti da „Pentagram“ simbolizuje i androginitet. Kada bi se Pentagramu izbrisale unutrašnje linije on ne bi bio samo desetougao, već bi mogao biti petokraka zvezda koja se prema MASONSKIM predanjima naziva još i „Plamena Zvezda“, simbol uzdizanja genija do nedokučenih stvari. Ženska grana Masonerije takođe koristi „Pentagram“ sa dva kraka okrenuta na gore - simbol Istočne zvezde (Istar, Astarte, Venera) kao njihov amblem.

Do XIX veka ne pojavljuje se ni jedna povezanost Pentagrama sa zlom ili pominjanje znaka u zlom kontekstu. U XIX veku Eliphas Levi, rasvjetljeni sveštenik, ilustruje amblem obrnutog Pentagrama sa njemu glavom kao simbol satanista, palih anđela, neposlušnosti i pobune ljudi protiv Boga. Od tada nastaje i dilema za modernog posmatrača: o kakvom se simbolu zapravo radi? Dobrom ili lošem? Pozitivnom ili negativnom?... Takođe, ono što ja kao posmatrač zaključujem na osnovu proučavanja i istraživanja simbola koje znači Pentagram, je da se radi o veoma apstraktnom simbolu putem kojeg prikaza su mnoge civilizacije, religije, učenja, bratstva, organizacije, ali prvenstveno individue, slobodni i umni ljudi, nastojale da simbolički prenesu svoja saznanja, ali i težnje po pitanju: životnih ciljeva, vizija sveta, poimanja znanja i razmišljanja o suštini života, meština, bez ikakvog univerzalnog objašnjenja.

Smatram da se sam odgovor na projekciju simbola „Pentagrama“ (kao i kod mnogih drugih simbola), ponudio na delimičnu slobodu tumačenja samom posmatraču, koji je odgovor na značenje simbola „Pentagram“-a bitno uslovljen onom energijom koju on u sebi nosi i shodno tome ga on može doživeti, odnosno shvatiti i razumeti.

Na Orijentu Knjaževac,
oktobra meseca 6018. G.I.S.
Pomoćnik Kraljevske Umetnosti,
Br. O. J.